

A californiai erdők egyik disze.

A californiai erdők egyik diszét képezik a Sierra-Nevadán elszórtan látható óriási-fák*), vagy a mint Californiában nevezik a „Big Trees“ vagy mamuthfák, helyesebben a tisztos és ősrégi Sequoiák, melyek régebben gyakran Wellingtoniák- és Waschingtoniáknak nevezettek.

Midőn 1848-ban február 2-án a Quadelupe Hidalgoi békekötés következtében California Mexicotól az egyesült államokhoz csatoltatott, ezen fák létezéséről, melyek felfedezése az egész mivelt világban a legnagyobb feltűnést okozta, legcsekélyebb fogalommal sem birtunk és sok idő telt el, míg a calaverasi kerületben felfedezett néhány óriási fa következtében, ezek felől határozottabb tudomást szerezhettünk egy Dowd nevű vadásztól, Hutching urnak legnagyobb hitelt érdemlett utasításai szerint, az 1852-ik év tavaszán.

Nem sokára a „Sonora Herald“ egyike a közelben megjelenő helységi lapoknak, közölt egy rövid tudósítást e fákra vonatkozólag.

Europában, az óriási fák felfedezéséről Californiában, állítólag a londoni „The Athenäum“ című folyóirat 1853. július 23-iki száma irt közleményt; ezután igen gyorsan futott pályát majdnem minden nyilvános lapban.

Időközben Californiában még több oly hely találtatott, hol szintén óriási fák nőnek, s feltehető, hogy a Californiától nyugotra fekvő Oregon nevű, kevésbé kutatott tartományban is, ily óriási fákkal fődött térség létezik.

Az első tudományos megjegyzéseket e fáról Dr. Lindley angol botanicus „Gardener Chronicle of London“ 1853. december 24-iki számának a 819. lapján adta.

*) Lásd az „Erdészeti Lapok“ 1866. évi III. és XII. s az 1867. évi VIII. füzetét. Szerk.

Lindley a Californiában tartózkodó Lobb Williámtól ajándékozott faalkatrészekből, az óriási fát, mint új genust (nemet) határozta meg, megkülönböztetésül az ezzel rokon Redwood (Rothholi) berzsenfától, mely már az 1847-ik évben Sequoia név alatt kimerítően ismertetett.

Lindley, mint említve volt, e fát mégis új nemnek találta s Wellingtoniának nevezte el Gigantea melléknévvel. E fa botanicus elnevezése ellen Europa- és Amerikában csakhamar minden felől illetékes hangok szólaltak fel, s így keletkezett egy maig sem eldöntött vita, melyben élénk részt vettek Behr, Kellogg, Bloomer, Brewer, Decaisne, Hooker, Seeman és Jorrei. Ezen fásasztó, s még a politika terére is átesapó vitának történelmi leírása nem érdekelheti a tisztelt közönséget; de mégis, a ki e vitáról is kívánna értesítést, utasíthatjuk: Bloomer H. G. On the scientific name of the Big Trees, a Proceedings of the California academy of Natural Sciences és Whitney J. D. „Yosemite Guide Book“ czimű könyvekre.

Jelenleg majdnem minden botanicus Sequoia Gigantea-nak nevezi, s csak még az iránt nincsenek tisztában, vajjon Behr és Kellogg San-Francisco-ban, a francia Decaisne, vagy Jorrey New-Yorkban tekinthető az elnevezőnek.

Míg a californiai toboztermők közül például a cukor-fenyőnek (Pinus Lambertiana) csüngő tobozai 1 lábnyi hosszúak, s néha még ezt is meghaladják, addig a Sequoiak igen kis, s inkább gömbölyű mint hosszúkás egy középszerű almanagyságu tobozzal bírnak; de kérgök sokkal erősebb és vastagabb mint bármely más fáié; $1\frac{1}{2}$ —2 láb átmérője van e fa kérgének. A Sequoia-Gigantea ültetésére nemcsak Amerikában, de Európában is tétettek kísérletek, s e részben a siker kielégítőnek mondható; mert nem tulzás, ha a magvakból kikelt Sequoiak számát Európában több ezerre tesszük; melyek nagy része Angliában található.

Hogy ezen fák a mi éghajlatunk alatt s az itteni körülmények között képesek lesznek-e ugyanazon nagyságot és tőkélyt elérni, mint Californiában? Az természetesen a jövő titka.

A Sequoiakról — meg kell vallanunk — a nézetek még maig sincsenek tisztázva, kivált képen igen különböző vélemények uralkodnak azon érdekes kérdés felett: vajjon az óriás-fák kiháló félben vannak-e? Többen azt vallják, hogy az óriás-fák életképessége szakadatlanul folytatódik. Nagyrészt pedig ezen állításnak ellenkezőjét állítja azon okból, hogy vagy gyökernélküli vagy csak fattyúhajtásokat találnak s így hiányoznak a rendes átmenetre szükséges adatok; hiányzik életképessége megőrzésére azon főtényező, mely nélkül fa hosszason fenn nem állhat, s annál kevésbé ez, t. i. gyökereinek aránylagos hosszúsága, roppant magasságához képest J. D. Whittney tanárnak alkalmá nyilván egy calaverasi berekben kivágott óriási fát megszemlélni, korát az évgyűrűk megszámlálásából 1300 évre tette.

Habár általában szólva, a mostani óriási fák kora nem haladja is meg az 1300 évet; de kétség kívül vannak egyesek, melyek koronája fölött 2000 év is elvonult.

Azon állítás, hogy néhány, ezen óriás fák közül 3000 éves volna, csak hypothésis, mely nem könnyen bizonyítható; de elihető az, hogy a világ különféle részeiben birunk ép oly idős fákkal, mint a californiai óriás-fák, p. o. Angliában a Ternyő (Tiszafenyő) fákkal, melyek a 2500—3000 év tisztes idejét érték el.

A mennyiben most California ismeretes, úgy találják, hogy az óriás-fák, az északi szélesség 36—38 fokok között s a tengerszin feletti 4500—5000' magasságban lépnek fel, mint például a Jular kerületben, a Jule-folyam déli részén és a calaverasi kerületben, a Szaniszló-folyam északi részén. Mindezen helyeken nem találhatók különálló csoportokban,

hanem mindig elszórtan, különböző koru fenyvesek között; de csak kis tért elfoglalva s berkeket képezve. Csak a King és Kaveah-folyók mentében, a hegy hátsó részének lejtőjén van egy, több angol mértföldre terjedő terület, óriási fákkal benöve.

Az oriás fa, a *Pinus ponderosa*, a *Picea grandis*, az *Abies Douglassii*, a *Libocedrus decurrens*, s több más fenyő-fajok között szokott rendszeren előjönni.

Whittney tanár azt állítja, hogy jelenleg éjszaktól délre fekvő 8 berekben találtatik óriási fa, s ezek a következők:

A berek neve	Kerület	A fák száma	Magasság a tenger fölött
Calevera v. Murphi	Calevera	90—100	4759
Sanisloi	Juol'umne	600—800	4800—5000
Crane flat	"	20—30	5000
Mariposa	Mariposa	500—600	5400—5600
Iresno	Iresno	500—600	5700—5900
King- és Kaveah-folyó	Iresno és Tullare	1000-tól	4500—7000
Tull éjszaki része	Tullare	több száz	8000
Tull déli része	"	"	"

A mint ezen számokból látható, az óriás-fák száma több ezerre megy; de hihető, hogy California részletesebb megismerése után e számok fokozódni is fognak.

Közli: N. B.

A fapiacsról.

Julius I.

Az egyes fapiaczkok kereskedelmi viszonyai általában véve oly körülmények között állanak, mint lapunk előbbi füzetében jeleztük, s ha vannak is helylyel-közzel némi változások, ezek sem kedvező, sem kedvezőtlen irányban nem tekinthetők kiváló nyomatékossággal bírónak, mert általában véve az évi faüzlet